

Somija nodrošina pārtikas rezerves, gatavojas krīzes situācijām un aicina Eiropu sekot tās piemēram

Avots: Helsinki Times

Somijas Ārkārtas situāciju apgādes aģentūra ir apstiprinājusi, ka valsts ir sagatavota turpmākajām iespējamajām krīzēm. Valsts labības krājumi, elastīga lauksaimniecība un mājsaimniecību gatavība ir atbilstoša līmenī. Somija aicina uz līdzīgu rīcību visā Eiropā.

Laikraksta *The Guardian* rakstā Somijas Nacionālās Ārkārtas situāciju apgādes aģentūras - NESAs, galvenā sagatavotības speciāliste Mīka Ilomeki norādīja, ka Somijas pieeja par prioritāti izvirza pārtikas piegādes nepārtrauktību pandēmiju, kiberdraudu vai ģeopolitisku konfliktu gadījumā.

"Gatavībai jābūt proaktīvai, iekļaujošai un dziļi integrētai valsts stratēģijā," uzsvēra NESAs speciāliste. Valstī tiek uzglabātas stratēģiskās graudu rezerves, tostarp kvieši, auzas, mieži un rudzi, kas tiek uzglabāti drošās valsts vietās. Šie uzkrājumi tiek mainīti, izmantojot metodi "pirmais iekšā - pirmais ārā". Tie ir paredzēti, lai apmierinātu pārtikas vajadzības deviņiem mēnešiem, ja piegādes ķēdes pārtrūktu.

Mīka Ilomeki teica, ka rezervāti palīdzēja nomierināt iedzīvotājus Covid-19 pandēmijas laikā un kara sākumposmā Ukrainā. M. Ilomeki arī uzsvēra, ka sabiedrība sagaida funkcionējošu pārtikas sistēmu arī krīžu laikā.

Somijas pārtikas nodrošinātības līmenis ir aptuveni 80 %. Valstī ir vairāk nekā 40 000 saimniecību. 2024. gadā 74 % no tām nodarbojās ar augkopību un 20 % - ar lopkopību. Vidējais saimniecības lielums ir 56 hektāri.

NESA galvenā sagatavotības speciāliste Mīka Ilomäki arī uzsvēra šo zemnieku saimniecību nozīmi valsts drošības jomā, nosaucot tās par "sistēmas mugurkaulu". Viņa norādīja uz tādām vietējām inovācijām kā speciāli Ziemeļvalstīm optimizētas rapša šķirnes Aurea CL izstrāde, kas atbalsta vietējo eļļas un proteīna barības ražošanu.

Papildus lauksaimniecībai Somijas pārtikas piegādes ķēdē ir iekļautas detalizētas ārkārtas procedūras loģistikas jomā. Šie plāni

ietver transporta maršrutu maiņu un svarīgāko preču prioritizēšanu. Ārkārtas degvielas rezerves nodrošina, ka pārtikas transports un lauksaimniecības tehnika paliek darbspējīga arī ārkārtas situācijās.

NESA cieši sadarbojas ar pārtikas ražotājiem, vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem, lai izstrādātu kopīgus ārkārtas rīcības plānus un pārbaudītu tos, veicot praktiskas apmācības. Pēc M.Ilomeki teiktā, šī publiskā un privātā sektora sadarbība nav tikai stratēģija uz papīra, bet gan standarta prakse, kas var tikt pielietota nekavējoties.

Procesā piedalīsies arī mājsaimniecības. Saskaņā ar 72 stundu modeli katrai mājsaimniecībai tiek ieteikts uzkrāt trīs dienu pārtikas un ūdens krājumus - tie ir pieci litri uz vienu cilvēku. 72 stundu nepieciešamo lietu sarakstā, kas tiek popularizēts valsts kampaņās, ir iekļauta sausa pārtika, pirmās palīdzības līdzekļi, joda tabletes, lukturīši, ar baterijām darbināmi radioaparāti un citas pirmās nepieciešamības preces.

Šis modelis, ko papildina informēšana un izglītošana, ir izrādījies noderīgs dabas katastrofu un kibernegadījumu laikā.

M.Ilomeki norāda, ka Somijas pieeju nevar tieši pārņemt visur, taču tās principi ir pielāgojami. NESA uzsver, ka šobrīd vēl joprojām Eiropas savstarpēji saistītā pārtikas sistēma ir neaizsargāta pret ārējiem satricinājumiem, jo pandēmija, konflikts Ukrainā un klimata ietekme jau tagad ietekmē piegādes.

NESA speciāliste norādīja, ka Eiropas valstīm būtu nekavējoties jāizveido stratēģiskās rezerves, jānodrošina spēcīga iekšzemes ražošanas bāze, jāveicina valdības un ražošanas nozaru sadarbība un jāsagatavo mājsaimniecības potenciālām krīzes situācijām.